

Лише три історії...

[Катерина Сліпченко](#) [Субота, 21 серпня, 2010 року, № 92 \(977\)](#)

Оля Онишко, режисер, про Галичину, свій фільм та опівнічний канкан

У рамках фестивалю “Кінолев” відбудеться перегляд стрічки “Три історії Галичини” львів’янки Олі Онишко, яку вона знімала спільно із Сарою Фархат. Її транслюватимуть в останній день фестивалю. Цікаво, що у Каннах, де відбулася її світова прем’єра, вона стала одним із перших фільмів, які внесли у розклад фестивалю за кілька годин до його офіційного відкриття. До речі, у Каннах фільм озвучили англійською, а для української прем’єри закадровий текст прочитала Ада Роговцева.

Стрічка розповідає про те, як у кривавій м’ясорубці воєн та катаклізмів можна залишатися людиною, як різні нації можуть співіснувати на одному подвір’ї без сутичок та бійок. Здається, відомі істини. Фільм про те, як часто у ХХ столітті їх дотримання ставало подвигом.

Перша історія – єврейська. Про родину в Бориславі, яку переховувала українка, чий син служив у нацистській поліції. І як потім ця єврейська родина врятувала її сина від радянської влади. Друга – українська – про Олю Ільків, зв’язкову УПА, у якої відібрали дітей.

І третя – про польського священика, що дбав про українські храми та єврейські цвинтарі... Цей фільм про маленьку територію, землю, яка палала і з якою разом палали її жителі. Саме так говорить про своє життя одна з героїнь картини. Документальний фільм про землю, затиснуту між Гітлером та Сталіним. У Каннах Стрічку показали у рамках програми української кінофундації. На “Кінолеві” – у рамках програми “Україна без кордонів”, яка об’єднала роботи українців, що працюють за межами Батьківщини (нагадаємо, що фестиваль “Кінолев” розпочинається сьогодні й триватиме до 24 серпня). Тож Олю, яку добре знають львів’яни, мені легше було зустріти у Каннах, де вона і розповіла про свій фільм.

– Ваша картина називається “Три історії...”. А скільки їх було у Ваших архівах?

– Я почала працювати над фільмом улітку 2006 року. Просто їздила по Галичині й записувала на плівку найцікавіші оповіді з часів війни. Назбиралося чимало, таких, які могли стати повноцінними фільмами, є дванадцять. Ми ж вибрали три, по-перше, через те, що це історії представників трьох найбільших народів Галичини: євреїв, поляків і українців, а по-друге, у цих історіях спільне те, що кожному з героїв допоміг їхній найбільший ворог.

– Ваш співавтор – Сара Фархат – мабуть, уперше опинилася в Україні завдяки зйомкам. Якими були її враження?

– Сара захоплюється Україною. Особливо щедрими і привітними мешканцями галицьких сіл. Де б ми не були нас, завжди дуже гарно зустрічали. Також її зачарувала краса української землі.

– Розкажіть, будь ласка, про магістерську програму American University, у якій Ви брали участь?

– Це трирічна програма, яка спеціалізується на документальному кіно.

– Як це – знімати кіно і мати двійко маленьких дітей?

– Важко. За два місяці до початку Каннського кінофестивалю у нас взагалі був шалений графік. Сара тоді переїхала до мене, ми прокидалися о 3 або 4-й ранку, монтували фільм до 8-ї. Тоді я будила дітей вела їх до школи. І ми далі працювали до 3-ї, я забирала дітей і везла їх на різні гуртки, виконувала з ними домашні завдання, готувала... Ввечері, коли чоловік вкладав дітей спати, ми ще працювали, потім спали свої 4 – 5 годин і все починалося спочатку. Але часом траплялися й веселі історії. Моя маленька донька якось наполягла, що не ляже спати, поки ми не затанцюємо з нею канкан. Нічого не допомагало, вона дуже плакала. Я тоді зрозуміла, що їй бракувало моєї уваги і... довелось танцювати. Але мушу визнати: це створило нам добрий настрій на цілий тиждень.

– Головним у Вашому фільмі є неоднозначний і несподіваний погляд на історію. Що для Вас історія?

– Історія – це пережита реальність, осмислена з точки зору певного досвіду особи чи групи осіб і якимось чином зафіксована (письмово, наприклад) для передачі майбутньому поколінню. От тут-то і починається найцікавіше. Адже різні люди, які, скажімо, пережили ті самі історичні події, можуть їх по-різному трактувати, наприклад, з точки зору переможця чи переможеного. Ті, хто пише історію, можуть керуватися різними мотивами щодо написання, й історія може перетворитися на засіб політичної боротьби. Власне так і сталося з історією Галичини під час Другої світової війни. Нам було цікаво дослідити, а що ж трапилося насправді?

– Чи можлива консолідація українського населення в Україні? Не маю на увазі лише етнічних українців. Що для цього потрібно?

– Звичайно, можлива і вона відбувається, навіть незважаючи на намагання деяких політичних сил переконати нас, що ми всі такі різні, що не можемо вжитися в одній державі. Історії нашого фільму показали, що в певні моменти людині потрібно прислухатися до власного сумління, незважаючи на позицію

правлячої сили, що намагається розпалити міжетнічну та міжрелігійну ненависть.

– Якою є історія Вашого фільму після Канського фестивалю? Що у планах?

– Фільм запросили на фестиваль у Гамбурзі, на показ у Єрусалимі, тривають переговори ще з кількома фестивалями та дистриб'ютирами. Плануємо покази в Україні.

– Українське кіно є великою рідкістю. Чи відчули ви державну підтримку Вашого фільму?

– Ні. Зрештою, коли ми починали проект, відмовились від неї через те, що тема була настільки делікатною.

– У чому для Вас перевага документального кіно над ігровим?

– У драмі, яку переживають люди, а не відтворюють професійні актори. Це вражає більше.

– Сергій Лозниця вважає, що документальне кіно ставить перед режисером забагато обмежень. Ви себе у чомусь обмежували?

– Так. Для мене це обмеження полягало у вимушеному спрощенні передачі усього далеко не простого і неоднозначного матеріалу, який ми зібрали. Ми, знехтували багатьма цікавими, на нашу думку, історичними деталями, аби вивільнити більше місця для розповідей героїв. Було також і обмеження власного "я". Свідомо уникали нашої оцінки подій, вважаючи, що кожна історія має право на власний, непрокоментований голос.

– Переконана, що три історії – лише три фрагменти. Чи можна сподіватися наступних історій про Галичину? Якими вони будуть?

– Так, уже написаний сценарій на художній фільм і тривають переговори. Сподіваюся, що вийде хороший психологічний галицький бойовик.